

DOMOVINA

Izbeja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Depisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za izseke se plačuje 1 koro tolažna pristojbina ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inostranje primeren popust. — Naročniki za celo leto 6 koro, za pol leta 4 koro, za četr leta 2 koro; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Ustanovitev „Murskega Sokola“.

(Izvirno poročilo)

V lepem trgu Ljutomeru, narodno najvažnejši postojanki Slovenskih goric, se je nemčurstvo vladnih uvažanj nemškonacionalnega o. kr. uradništva v zadnjem času začelo zopet skrajno oblastno šopiriti. Odgovor na to prodiranje od vlade podpiranega propalega nemčurstva naj bi bila ustanovitev „Sokola“, ki bi pod svojo zastavo zbral neustrašene bojavnike za slovenske pravice. Dne 15. t. m. je pa slovenski narod s svojim mnogobrojnimi častnim nastopom pri ustanovitveni slavnosti odločno vladi in vsem drugim nasprotnikom našega naroda povedal, da bode pre, začela Mura teči od Ljutomera v breg proti Radgoni, nego se bode zavedno ljudstvo Murskega polja dalo ponemčiti.

Ob 11. uri je velezaaluzni ustanovitelj „Murskega Sokola“ dr. Chloupek otvoril ustanovni shod v telovadnici tamonjske šole. Navzoči so bili zastopniki celjskega „Sokola“ Smrtnik in dr. Kukovec, ljubljanskega „Sokola“ dr. Ravnikar in Drenik, za idrijskega „Sokola“ J. Novak in za varaždinskega dr. Peter Magdič, dr. Š. Valenčević, V. Podgajski in Val. Kreft. Pristopilo je v istem hipu okoli 60 mladih mož iz Ljutomera in okolice novemu društvu. Izvolil se je sledeči odbor: Dr. K. Chloupek, starosta, Ludvik Babnik, podstarosta, Anton Misja ml., načelnik, Anton Misja str., Franjo Sever, Franjo Schneider, Joško Rajh, Josip Murs, Josip Jelen, odborniki nadalje Matjaš Lebar, Janko Dijak in Anton Božič ml., namestniki in slednjič Fran Zacherl in Janko Karba pregledovalca računov.

Ob 3. uri popoldne je na Kukovčevem vrtu stalo celo morje najodličnejših narodnjakov iz vseh krajev Slovenskih goric. Iz oči vseh je bilo čitati samozavest in navdušenje. Izmed poslanecov sta bila navzoča Ivan Vošnjak in J. Kočevar, ki je bil z vzklikom izvoljen za predsednika shoda.

Pevaki zbor učitelja Zacherla je pel umetniško dovršeno in avirala je domača narodna godba. Govornike je pa občinstvo burno pozdravljalo in glasno pritrjevalo njih izvajanjem. Ko je zadnji izmed govornikov dr. Kukovec že skoro eno uro govoril, stala je še vsa narodna množica mirno na svojih prostorih in ne oziraje se na tropično vročino zahtevala nadaljevanje. Vlado je nepopisno navdušenje.

Podstarosta ljubljanskega „Sokola“ dr. Ravnikar je s vzneseno besedo govoril o pomenu sokolstva. Ljudstvo mu je z velikim zanimanjem sledilo do konca njegovga elegantnega govora. V imenu hrvatskega naroda je starosta g. dr. Magdič iz Varaždina Slovence iskreno zahvaljeval za bratovsko pomoč nasproti trinogu Heder-varyju in madžaronski nasilnosti ter izročil pozdrav hrvatskega „Sokolstva“. Čudil se je, da se slovenski narod tako živo zanima za sokolsko idejo in želel, da se hrvatski in slovenski „Sokol“ rano ob rami složno borijo za narodne svetinje. Načelnik celjskega „Sokola“ Smrtnik je želel za svoja izvajanja o sokolskih organizacijah obilo zaslužene pohvale. Nazadnje je pa še govoril o narodno političnih nalogah Slovencev

dr. Kukovec. Vspaval je v obilni meri ostre pušice na nemčurje in nemškonacionalno uradništvo. Ko je napetost privrela do vrhunca, pozval je nad 3000 glav broječo množico, naj dvigne roko, kdor je še kdaj videl nemčurja, ki bi bil pošten človek, ter obljubil vsakemu, ki se oglasi, cekin. Pa nobena roka se ni dvignila — v dokaz, da se pojma nemčur in poštenjak ne strinjata, pač pa nemčur in ničvrednež.

Prečitali so se mnogobrojni brzogovorni pozdravi iz vseh koncev in krajev slovenske zemlje.

Dan 15. avgusta pomeni močan mejnik na potu boja za narodne pravice štajarskih Slovencev. Tak narod bode odbil vse zvijače ponemčujoče vlade in vseh narodnih sovragov. „Murski Sokol“ bode s sokolovim bistrim očesom stal znanprej na braniku za slovenske pravice.

Celjske in štajarske novice.

(Slovenska okoliška šola v Celju.) Prejeli smo iz učiteljskih krogov: Pod tem naslovom je prinesla „Domovina“ v zadnji številki slavo-spev zaslužnemu učitelstvu ondotne šole, ker je ista 27 učencev za slovensko gimnazijo vzgojila in pripravila! Nadalje želi, da bi vsi učitelji po deželi storili svojo dolžnost itd., ter se zaključil: Kdor torej le količkaj premore, naj da svojega sina študirat! — Od tega je po mnenju dotičnega dopisnika odvisna vsa sreča slovenskega naroda. Da pa temu ni tako, naj dokažejo daljne razprave. Kdor bi ugodil želji dopisnika, prišel bi takoj s šolskimi postavami, s potrebo in željo ljudstva in lastno pametjo navskriž! Če se vprašamo: zakaj imamo ljudsko šolo? Zato, da se pripravljajo po njej naraščajo za slovensko gimnazijo? To misel so nekdanji srednješolski profesorji sicer imeli, da je ljudska šola zavoljo srednjih šol, t. j. da je ona pripravljalnica za srednje šole. Ti misli pa so se in se bodo ljudski učitelji odločno upirali na podlagi zdrave pameti in šolskih postav, katere ukazujejo, da se ima mlada dina v ljudski šoli za poznejše življenje pripravljati. Poznejše življenje kmetakega otroka pa ni uradniški, tudi ne doktorski — gosposki stan, ampak kmetaki, obrtniški! Bog ne daj, da bi se slovensko ljudstvo poprijelo te miali dopisnika in jo dejanski v toliki meri izvajalo. Naš kmet bi moral ubožati radi preobite „inteligence“, kajti inteligenca stane našega kmeta krvave žulje. Znašiti pa bode dijaška kuhinja to zmogla? Kam pa miali g. dopisnik s inteligenco? Še ta ne dobi dovolj kruha! — Čast komur čast! V celjski okol. šoli je gotovo nad polovico takih izprašanih učencev, kateri so se iz drugih okolišev prišli pripravljati za gimnazijo. Tega posebnosti nobeden učitelj na deželi ne more, pa bilo bi tudi nepotrebno. Potrebno pa bi bilo, da bi se učiteljstvo vse bolj prisadevalo mladino za kmetijski stan vzgojiti, da bi dobil on sčasoma kmetako inteligenco, od katere bi se lahko potem mestna inteligenca živela. Gospodje poslanci in drugi naj torej mislijo na to, kako bi se naj ljudske šole spremenile, da bi se kmetu mladina bolj praktično vzgojevala za njegov stan, kakor pa dosedaj. Naš kmet ne more že več izhajati valed pomanjkanja delavnih moči. Potreba bode torej mladi naraščaj strokovno izolati in kmetu

potrebni moči preskrbeti. Preostajalo še bode dovolj nadarjenih mladeničev, kateri bodo poskusili po višjem šolanju bolj beli kruh jesti in tudi poskrbeli narodu potrebnih duševnih delavskih moči. Ako pa se misli tako gospodariti kakor dozdaj, se lahko prigodi z inteligenco in kmetom kakor z dvema levoma — da sta se tako dolgo grizla in jedla, da sta slednjič le dva konca repov ostala.

(Mladeniški shod v Petrovčah.) ki se je vršil prošlo nedeljo, se je tako kmalu končal, da so po obedu došli Celjani slišali samo še zadnjega govornika. Prav žal nam je, da valedtega ne moremo po lastnih vtisih poročati o shodu, ker vobče nismo mogli dobiti pravega vtisa. Število udeležencev je bilo po našem mnenju 200 do 300, ako je bilo to vse, kar smo našli Celjani ob svojem prihodu. Sicer pa naš list tudi ni dobil nikakega obvestila, da se shod vrši kar nam bodi najbrž dokaz, da aklicatelji shoda niso našli „Domovini“ posebno naklonjeni in da jim naše narodno stališče ne ugaja posebno. Kakor smo čuli, o narodnosti tudi ni bilo ravno preveč govora na shodu. Kratko rečeno, mi se popolnoma strinjamo z uvodnim člankom o naših mladeniških shodih, ki smo ga objavili v predzadnji številki.

(Huda toča) razsajala je dne 13. t. m. okoli pol 6. ure v Novi cerkvi pri Celju. Padala je debela kot orehi in še debelejša ter povzročila mnogo škode v vinogradih in na sadnem drevju. Ljudje še take ne pomnijo.

(Žalaki diletantje) so nprizorili v nedeljo 9. t. m. dve veseligrji, namreč: „Mateo“ in „Kje je meja“ s sodelovanjem pevskega društva „Edinost“ in učit. meš. zbora. Vse glavne vloge so bile srečno razdeljene. Najbolj sta ugajala občinstvu „Luka“ in „doktor Skaza“, ki sta tudi v drugi igri vrio dobro predstavljala „Križa“ in „Zverigo“. Gospodu „Križu“ se mora častitati na spretnosti v dramatični umetnosti. Bodi mu to priznanje v spodbudo, da se vedno popolnjuje v tej lepi umetnosti! Uloge ostalih igralcev so bile male, a vrio dobro pogojene. Želeli bi bilo, da bi se isti tudi v daljših nastopih izkazali tudi mojstre. — Vmes so nastopali mešani in moški zbori pod spretnim vodstvom g. Vrečerja. Po dolgem presledku več let je zopet nastopila „Edinost“ ter pokazala, da se marsikaj domote z žilavo vztrajnostjo in neumorno pridnostjo. Občinstvu je najbolj ugajal meš. zbor: „Zastali ptič“, kojega je po neprestanem pleskanju hotelo še enkrat slišati. To je jasen dokaz, kako se čista dovršeno izvajanje pesmi. Žel, da v Želcu ni mogoče ustanoviti stalnega mešanega zbora, ker je needinost med gđ. pevskimi prevetlika. Osebnosti na stran, in trg bi imel dičev in mnogobrojen zbor, ki bi bil ponos zaprednega trga. Čisti dobiček je bil izdaten; porabili so ho v nakup raznih učnih sredstev revnim šolarjem. Vsem cenj. igralcem in pevskima zboroma za poštvovalnost v imenu revnih šolarškov naj-toplejšo zahvalo! Bog plati stotero!

(Slavnost desetletnice „Savinske prirediteljske Slovenskega planinskega društva“) se je izvršila dne 15. avgusta t. l. pri Logarju v Logarski dolini v najlepšem redu in kratkem vromu. Vseh udeležencev je bilo nad 100. Banke,

kateri se je vršil pod veliko lipo pri Logarju, je presenetil vse, kajti nihče ni mogel verjeti, da je mogoče kaj takega prirediti v osrčju visokih solčavskih planin, kamor ne pelje nobena složna pot. Pri banketu so svirali izvrstno dijaki-tamburaši. Vrsto govorov je otvoril načelnik „Savinske podružnice, nadučitelj g. Franc Kocbek iz Gornjegagrade. Za njim so govorili zastopniki osrednjega društva in raznih podružnic med njimi tudi zastopnik češke podružnice gospod dr. Chodcunský in še razni drugi govorniki. Načelniku „Savinske podružnice“, g. Fr. Kocbaku, ki je, kakor je odmevalo iz govorov vseh zastopnikov, povzdignil to podružnico na tako višino, da sme biti opravičeno za uzor delovanja vsem drugim planinskim podružnicam, poklonili so nekateri celjski narodnjaki-hribolazci v znak priznanja in spoštovanja posebno spomenico, podpisano od darovateljev in pa krasno zlato uro. Podrobno poročilo sledi.

(O razmerah na kolodvoru v Zidanemmostu) smo prejeli sledeče: — Leta in leta se že vozim z južno železnico od Trsta pa do Dunaja in nazaj, ali kaj takega pa še ne vem. Kolikor mi je znano, so kolodvorske restavracije naprave, ki naj bi potnikom, ki potujejo po železnici, nudile krepila in železničnim uslužbencem, posebno neoznjenim, hrano itd. Drugače pa je v Zidanemmostu. Neka nemško-židovska koalicija je ustanovila v Zidanemmostu nekako strelsko društvo. To društvo se je ugnezdilo v prostorih kolodvorske restavracije. Kakor je bilo izprevideti iz zadrje „zabave“, kateri sem ne hote prisostvoval, je to strelsko društvo pod pretvezo indiferentnih pravic postalo nekako vsenemško politično ognjišče v Zidanemmostu. Radovedni smo, kaj bi neki reklo ravnateljstvo c. kr. priv. južne železnice, ako bi izvedelo kaj o tem strelskem društvu — Kolikor je nam znano, obstoji to strelsko društvo že najmanj svojih pet let v Zidanemmostu, toda svoje prostore je imelo prej v drugem lokalu. Kolikor mi vemo, ravnateljstvu taki dogodki, kakor nam ga je sporočil naš dopisnik, ne ugajajo preveč. Vsekako bi bilo potrebno, da dā ravnateljstvo stvar preiskati. To bi bilo vendar že preveč, da bi se človek moral nazadnje še celo v kolodvorskih restavracijah izvirgavati morebitnemu vsenemškemu izzivanju.

(Spodnja Polskava.) Z veliko napetostjo se pričakuje shod, ki se vrši gotovo prihodnjo nedeljo ob 3. uri popoldne v Hrastrnikovi gostilni. Sodelovalo bode slovenjebistriško pevsko društvo. Govorniki poslanca Robič in Rožkar in dr. Kukovec. Kmetje se bodo polnoštevilno udeležili. Mnogo vzroka je, da se udeleži tudi narodna inteligenca iz vseh bližnjih krajev. Na svidenje!

(Ruše.) Žigertov stolp. Odbor „Podravske podružnice“ slov. plan. društva je sklenil ime novati razgledni stolp, ki se stavi na Žigertovem vrhu (1347 m), „Žigertov stolp“. Pri Žigertu se prvi namreč po domače pri vrlo narodnem in značajnem pohorskem kmetu, veleposesniku v občini Vojtin, g. Marku Kapnanu, na katerega zemljišču bode stal imenovani stolp. Stavba se je iz raznih vzrokov zakasnela, vendar je upati, da se bo še ta mesec dovršila. K otvoritvi, ki se še bo razglasila, vabimo že danes vse za vedne Slovence zelenega Pohorja in sploh vse prijatelje slovenskih planin. To bode pravi narodni praznik na Pohorju. Stroški za stavbo silno naraščajo, zato prosimo rodoljube, da prispejijo društvu na pomoč s tem, da pristopijo kot tidi, ali da pošljejo denarne prispevke načelnikstvu v Ruše. Planinski pozdrav!

Davorin Lesjak, t. č. načelnik.

(Toča.) V okraju Št. Lenart v Slov. goricah so razsajali dne 13. t. m. med 4. in 7. uro zvečer nebeški elementi na najgrozovitejši način. Pokončali so vse, kar se sploh da pokončati. Kar ni razmesarila toča, to je pokopala in razdajala voda. Od poljskih pridelkov so ostale same korenine, po vinogradih pa podrti kolje. Poslopja ki so bila pokrita z opeko, stoje sedaj popolnoma odkrita. — Posamezne ledene bombe so bile do četrt kile težke, nekatere ploščnate, druge okrogle in bodičaste ter velike kakor konjako kopito. Stari ljudje pravijo, da so videli kaj enakega le l. 1845. Hudomušni ljudje pa trde, da bi bilo za nje bolj ekonomično, ako bi jim

prišli Zgornji rajše pomagat v spomladi kopati nego v jeseni brati. Posestniki zapirajo svoja sela, najdeš jih na poti kruha iskajoče. Bližnjim opekarnam je pošla strešna opeka; vozijo jo sedaj iz Ptuj, kajti krma mora biti pod streho. Zadnji čas je že, da se začnejo posestniki brigati za zavarovanje proti uimi. Tukaj je sedaj pomoč bližnjega nujno potrebna. Kompetentna oblastva in gg poslanci nas gotovo ne bodo zapustili.

(Št. Rupert v Slov. goricah.) Dne 13. t. m. je bil za nas res kritičen dan prve vrste. Popoldne ob četrti uri so pridrvili hudourni oblaki od jugozapadne strani, iz katerih se je vsula takšna toča, da je še tukajšnji najstarejši ljudje ne pomnijo. Najbolj so prizadeti prebivalci v bližini cerkve, kjer jim je pobila nad tričetrtine strešne opeke tako da kažejo poslopja gole rebrovice. Kako pa izgledajo naša polja pa si lahko potem cenjeai bralci sami mislijo. Padala je bolj debela toča, kakor je močnega moža stisnjena pest. V vinogradih ter povsod, še celo na travnikih, je nad tričetrtine pridelkov uničenih. Zares ubogi kmet!

(Sv. Trojica v Slov. goricah.) Zborovanja učiteljskega društva za šentlenarski okraj, katero se je v nedeljo, dne 9. t. m. pri Sv. Trojici vršilo, sta se razun precej društvenikov tudi gg. Belé, potovalni učitelj iz Maribora, in Tušak, učiteljski abiturijent iz Ljubljane, kot gosta udeležila. Po pozdravu načelnikovem vseh navzočih se je g. načelniku častna diploma s primernim nagovorom izročila. (Diplomo je napravila tiskarna Drag. Hribarja v Celju za primerno ceno in dela podjetniku vso čast.) Zatem je prednašal g. Šijanec-Sv. Anton o volapuku. Predavanje je bilo zanimivo in morebiti si je g. poročevalec pridobil katerega častitelja Schleicherja. Tudi poročilo g. Klemenčiča-Sv. Anton o zavezinskem zborovanju v Brežicah je dokazovalo, kako potrebna je bila osnovitev „Zaveze“. Gosp. poročevalec je izrazil željo, da bi tudi vsa društva svoje dolžnosti nasproti „Zavezi“ vestno izpolnjevala. Za prihodnje zborovanje, katero se vrši dne 6. septembra t. l. pri Sv. Lenartu sta se oglasila kot poročevalca gg. Kranjc Sv. Barbara in Klemenčič-Sv. Anton.

(Velika nesreča.) Dne 13. avgusta 1903 nastala je ob 2. uri popoldne navihata, katera je obsegala celo Mursko polje. V križevski fari je stara navada, da se zvoni, ako se bliža navihata. Celi popoldan se je zategadel razlegalo zvonjenje po Stari in Novi vasi. O pol 7. uri zvečer se ališ tresk in naenkrat utihne zvonjenje. Zvonjenje oskrbuje rodbina Majcen. Usodepolni dan je zvonila 16letna deklica Franciška Majcen. Ko zvonjenje utihne, pošlje skrbna mati gledat, kaj se je zgodilo. Našli so deklico v kotu kapelice popolnoma mrtvo. Udarilo je v poleg stoječo lipo. Od lipe skočila je iskra v zvon in od zvana po lancu — kateri je namestu voža — zraven v deklico, katera je mrtva obležala. Kako je bila deklica priljubljena, kaže, da jo je spremilo zadnje pot 42 belo oblečenih deklet in čez dvesto ljudstva. Na pokopališču zahvalil se je brat, nadučitelj. — Vpraša se sedaj, kedaj se bode enkrat to zvonjenje prepovedalo? Da bi zvonjenje tako malega zvana — kakor ljudstvo misli — točo odgnalo, je gotovo neumnost. Zvoni se le, da bi se ljudstvo opozorilo, naj moli. Zato je pač zvonjenje nepotrebno, saj vsak ališ grom in vidi oblake.

(Sv. Jurij ob Ščavnici.) Bralno društvo priredi veliko mladinsko veselico dne 30. avgusta t. l. Na sporedni je poučno predavanje, govori in gledališki igri: „Zamujeni vlak“ in „Sv. Neža“; diletantje se že pridno vadijo. Kar se pa tiče pevskih točk, bo tokrat petje prese galo vse petje, ki se je kedaj glasilo pri Sv. Juriju. Tamburaši pa bodo igrali, da bo občinstvo kar navdušeno. Šaljiva pošta in vse, kar more zadovoljiti slovensko arce, vse se bo videlo. — Joj, to bo privrelo ljudstva k Sv. Juriju na Ščavnici, da se bo kar trlo. In to vse — navdušeni slovenski svet. — Ali pridete tudi vi? Le pridite rojaki, saj ne bo drago. Stalo bo samo 20 vinarjev. Vedite pa, da se začne takoj ob 3. uri popoldne pri gostilničarju g. Strmašku. Sestre Slovenke in bratje Slovenci! Na veselo svidenje torej, dne 30. avgusta 1903.

(Sv. Jurij na Ščavnici.) Dne 9. avgusta t. l. vršil se je tukaj II. redni občni zbor slov. akad. fer. društva „Bodočnost“. Potem ko je bivši predsednik Spindler poročal o dosedanem delovanju in dosedanjih uspehih društva, in ko je isti v imenu starega odbora predložil program za delovanje v letošnjih počitnicah, se je volil novi odbor, ki sestoji sledeče: iur. Dominikuš Adolf predsednik; med. Spindler Vekoslav, podpredsednik; fil. Pačovnik Adolf, tajnik; fil. Heric Matija, blagajnik; abit. Rauter M., odbornik ter fil. Černjavič Jakob in abit. Cvetko Martin preglednika. Novi predsednik prevzame predsedstvo, se iskreno zahvaljuje za izkazano mu zaupanje ter obljublja, da hoče zastaviti vse svoje moči, da bo društvo tudi zanaprej hodilo po začrtani si poti in da bo delovalo vedno z večjimi uspehi v blagor slovenskega ljudstva. V slučajnostih so bili na dnevnem redu različni predlogi, izmed katerih povdarjamo sledeče, ki so se sprejeli: a) pravila se spremene v § 3 in sicer se dostavi: izdava brošure ter ustanavlja ljudske knjižnice, b) Za slučaj, da se potrdi ta sprememba pravil od oblastev, voli občni zbor književni odsek, ki ki ima nalogo preskrbljati izdajo poljudnih brošur, kateremu odseku se dovoli v ta namen razpoložnine 60—80 K. V odsek se volita gg. Spindler in Ozmec. c) Izdajo se razglednice s skico Slovenskih gor in primernim tekstom. d) Književni odsek ima skrbeti za to, da se po časi dobi vsaj približna statistika, koliko Slovenskih gor je še v resnici v slovenski posesti. e) V začetku septembra priredi društvo v Ljutomeru v novi dvorani g. Kukovca večji ples. — Pogovor se je sukal tudi o raznih drugih važnih stvareh. V letošnjih počitnicah priredi društvo deset predavanj, tri večje veselice v zvezi s predavanji in štiri dijaške jour-fix. Bodi uspešno letošnje delovanje mladega društva. — Iz naroda za narod!

Druge slovenske novice.

(Dvorni svetnik Šuklje kandidat.) Prošli četrtek je stopil dvorni svetnik Šuklje pred volilce nekdanjega volilnega okraja Vencajzovega, kateri so se zbrali v „Katoliškem domu“ v Ljubljani. Razvil je svoj program in njegova kandidatura se je od volilcev sprejela. Zvečer pa se je sešel glavni osredni odbor „katoliško-narodne stranke“ ter je proglasil dvornega svetnika Šukljeta kandidatom „katoliško-narodne stranke“ za državnozborsko volitev namesto odstopivšega J. Vencajza.

(„Čebelarški shod“) se vrši dne 25. avgusta t. l. v prostorih ljudske šole v Šmartnem pri Kranju. Shod se otvori točno ob pol 9 uri jutraj. Popoldne se predava: Življenje in razvoj čebele (g. A. Jaro), čebelarstvo orodje (g. pater), čebelarjeva opravila spomladi, poleti, jeseni (gg. Fr. Lackmayer, I. Lampe, pater Walter Šmid, urednik, A. Žnidaršič). Opoldne skupno kosilo na Gašteju. Ob dveh popoldne: Kako se ne sme čebelariti (I. Lampe), čebelarjeva opravila s praktičnim razkazovanjem (popoldanski predavatelj), anatomija in bolezni čebele s fotografiranimi slikami in projekcijskim aparatom (A. Jaro). K obilni udeležbi vabi urednik „Slov. Čebelarja“ Francišek Rojina, nadučitelj v Šmartnem pri Kranju, kateremu naj se tudi naznani udeležitev najkasneje do 23. avgusta t. l.

(Elektrika na bohinjski železnici.) Železniško ministrstvo je povabilo nekatera podjetja, ki se bavijo z električnim napravami, da predložijo do 1. oktobra načrte za upeljavo električne gonilne moči na progi med Celovcem in Trstom. Ministrstvo je samo izdelalo nekaj vodilni načrt. Železnični stroji bi bili dvojni, za brzovlake in osebne ter za tovarne vlake. Električna moč bi se dobivala s pomočjo Soče med Bovecem in Kobaričdom in bi imela 14000 konjskih sil.

(V dobi požarjev.) V zadnjem času so se začeli požarji množiti z neko grozovito hitrostjo. Komaj smo poročali o požaru, ki je uničil skoraj ves Bovec, že se poroča o drugi taki nesreči. V petek popoldne okrog 4 ure je začel goreti trg Vače in je pogorel popolnoma. Rašili so le cerkev in župnišče. Zažgali so otroci. Škoda je ogromna.

(O podmaršalu pl. Succowatyju) prinašajo kranjski časniki sledečo dogodbico: Vojak 97. polke, rodom Idričan, je dobil en dan dopusta ter korakal iz Vrhnike, kjer je bil polk nastanjen, proti Idriji. Na potu ga doide vozič, na katerem je sedel podmaršal in neki polkovnik. Podmaršal vpraša vojaka, kam gre, in ko mu le ta pove, da gre za en dan starše obiskat, mu reče podmaršal, da naj sede na voz k vozniku. Ko pridejo v Idrijo, se vojak po vojaško zahvali, a general mu stisne dve kroni v roko, da bo za priboljšek na dopustu. Dogodbica se je hitro izvedela povsod.

(Iz Koroškega.) Nekoliko se je vendarle začelo daniti na Koroškem. Politični shodi in narodne veselice bodo sčasoma morebiti vendarle nekoliko zdravile narodno zavest koroških Slovencev. Prošlo nedeljo sta bila dva shoda. — V Glinjah ima prihodnjo nedeljo pevsko društvo „Drava“ svojo ustanovno slavnost. — Prošlo nedeljo bi se bila morala vršiti veselica pevskega društva „Gorotan“ v Štebnju, ali vlada je veselico prepovedala, ker sta se baje tamkaj pripetila dva slučaja vročinske bolezni. Vlada se pač hudo boji za zdravje svojih ljubih Slovencev. — S sv. Višarj poročajo, da je sedaj pot, ki jo je zaznamovala zljiska podružnica „Slov. plan. društva“ s sv. Višarj v Zajezeru, prepovedana z napisom „verbotener Weg“, da sicer so že pradedje sedanjih Zajezerjanov hodili po nji. Podružnica se je pritožila na ministrstvo.

(Za pogorelce v Bovcu) je cesar daroval 10.000 kron. Pogorelci so nujno potrebni pomoči, kajti škoda je bila ogromna in je pri marsikateremu revežu skoraj nenadomestljiva. Kdor more, naj pomaga. Darovi naj se pošiljajo županstvu v Bovec.

(Avstrijska vlada in Italijani.) Kakor je znano, se domači ljudje iz Trsta in okolice močno izseljujejo drugam, ker doma ne dobe več pravega zaslužka, katerega jim odjedajo „lačenbergerji“ iz blažene Italije, katerih je dan zadnevom vedno več v Trstu. Domače delavstvo se je začelo resno upirati temu navalu tujcev. Vsi tedaj je priobčila vladna „Triester Zeitung“ nekako statistiko delavstva ter pravi, da je prišlo v Trst v zadnjem času mnogo delavcev iz Italije, ker se je vsled industrijskega razvoja število delavcev v Trstu sploh pomnožilo in ker je vsled majhne produktivnosti avstrijskih pri morskimi pokrajin domače prebivalstvo prisiljeno na stalno izseljevanje. Torej domači ljudje se morajo izseljevati, za nje ni dela, a tujci iz vedno lačne Italije naj pa pri nas služijo lepe denarje. To je ona hvalisana skrb slavne vlade za domače ljudi! Sramota!

(Predavanje o severnem tečaju.) G. inženjer Lupša bo tekom letošnje jeseni v različnih krajih Avstrije in tudi po Slovenskem predaval o zasledovanju severnega tečaja in tudi razjasnil svoj lastni načrt, katerega je izdelal po večletnem proučevanju.

(Poroka.) Na magistratu mesta Prage se je poročila znana slovenska pisateljica gca. Zofka Kvedrova z gosp. medicincem Vladimirom Jelovčkom.

Dopisi

Iz gornjeradgonskega okraja. Naš sedanjí okrajni načelnik Wratschko tava zadnji čas ves v obupu. V tej svoji obupnosti zateka se k svojemu ljubljenu — njega vrednemu — ptujako-šnopsarskemu „Stajerou“, ter v zadnji številki kar v dveh dopisih napada nekatere naše vzorne voditelje kmete; in v zbezanosti na vas mogoča zavijanja hvali samega sebe, svoje vzorno gospodarstvo v okraju, ter „velikanake zaslug“, ki si jih je neki atekel za naš okraj.

Pa gospod kmet Bračko! Dobro blago se samo hvali in lastna hvala smrdi, pravi stari pregovor.

In ker vas in vaših del nihče, razun par vaših kimovcev hvaliti noče, poslužili ste se v dosego rešitve tega zadnjega, če še tako slabega sredstva. Pa tudi to vas ne bode rešilo, ker vam itak tega, kar pišete, ne verjame nihče in niti sami ne.

Oglejmo si nekoliko to vzorno vaše gospodarstvo.

Sami priznate, da ste po nepotrebnem v železniški pravdi zatožili nič manj kakor 19.000 beri devetnajst tisoč kron in vaši kimovci so vam dali 1500 kron neke „častne nagrade“ za srečen izid te pravde. To je skupaj 20.500 kron brez drugih stroškov, ki so bili tudi s to pravdo v zvezi. Dobro polovico obljubljenе podpore ste torej zatožili in dali svojim najsrčnejšim prijateljem nemškim advokatom. Pridjali bi tistokrat drugo polovico in imeli bi danes v Gor. Radgoni svoj kolodvor, ki bi bil velike koristi za Gornjo Radgono, Negovo in Sv. Jurij. A da ga nismo dobili, a vendar imeli toliko stroškov, to je vaša krivda g. Vračko.

Hvalite se nadalje, da imate Bog ve koliko denarja prihranjenega. To je laž! Zakaj pa nam okrajne doklade zmirom pripisujete? Povišali ste jih najprej od 18% do 20%, predlanskim pa že na 27%. In če ostane okrajni zastop še nadalje v vaših rokah, povišati bi morali okr. doklade v kratkem zopet, kajti v okrajni blagajni vlada sedaj prava egiptovska tema. Ali je to vzorno gospodarstvo?

Tajite pa, da niste kupili za 10.000 kron bikecev. Mislite li, da smo tako zabiti in bi kaj takega tako hitro pozabili. Da, pomnimo še prav dobro, da ste kupili pred 10 leti v „Oberštajaru“ bikecev pingavskega plemena za 10.000 kron; pa prišel je deželni pot. učitelj gosp. Jelovšek in povedal je, da to plemo ni za naš kraj. Hitro preminoli so tisti bikeci, in sedaj ni tistega plemena in ni tistih denarjev. Ali je morebiti to vzorno gospodarstvo?

Hvalite se, koliko novih cest ste dali na praviti. Da, čali ste delati drago cesto čez Police, za katero je prispeval ves okraj, a koristi imajo pa od te ceste edino le radgonski meščani, da se lažje vozijo k svojim goricam. Ostale toli potrebne naše okrajne ceste nahajajo pa se v najslabšem stanu, ker se s prodrom takorekoč le samo solijo, tako da morajo ubogi cestarji, če hočejo, da obdržijo okrajne ceste vsaj nekoliko napete — vedno sekati cestne robe. S tem pa bodemo imeli mesto vzdignjenih cest počasi — prave klanca. Pa kaj to vam mar! Kaj ne? Pa je morebiti to vzorno?

Tudi tega vam ne verjamemo, da bi nam vi spravili boljše žrebce v okraj. Še zmenili se niste zato. In naši kmetje sami so bili, ki so zahtevali težjih žrebcev za Gornjo Radgono pri voj oblasti in pri konjerejakem društvu v Gradcu. In to brez vas!

Pravite in štolite se, kako gorko vam bije srce za slovenske kmete. Svojo gorečo ljubezen pokazali ste že dostikrat, posebno lepo pa večkrat do naših slovenskih kmetov kot županov kot pravi Hedervary II., zadnji čas pa tudi do naših požarnikov, kar je „Domovina“ itak že poročala.

Povemo vam naravnost, da nimate srca in ga nikdar niste imeli za slovenskega kmeta, pač pa ste nas izdali radgonskim nemškim „purgarjem“, ki vas izrabljajo v svoje vsenemške namene, ste le okrajna molzna krava, katero oni v prvi vrsti molzejo.

Kake koristi pa je nam vaša nova „Foršus-kasa“? Morebiti imate od nje le vi ali pa kateri vaših pajdašev kako korist, drugi menda ne?

Kaj pa naše šole? Ali niso tiste vsled vaše krivde prišle na slab glas?

In živinoreja? Kaj pa ste storili dobrega v povzdigo dobre živine? Pa če bi tudi kaj storili, saj je to tudi vaša dolžnost, ker ste načelnik in kot tak dobivate prav mastno plačo od okraja.

Ali kakor iz vsega razvidno, storili ste pre sneto malo dobrega za naš okraj, a provzročili pa nazmerno dosti gorja.

In to je odprlo našim ljudem vendar ankrat oči, da so si izbrali letoš za volilno moše večinoma neodvisne moše poštenjake, od katerih upamo, da bodo volili v okrajni zastop le take moše, katerim bje gorko srce za blaginjo našega lepega okraja, ter se ne bodo zbalij hujkanja niti žuganja, in ne bodo zatajili svojega naroda za vrček piva ali poročjo golaša.

Prepričani smo trdno, da poštenu slovenski kmetje z vami voliti ne morejo in tudi ne bodo volili.

Po volitvi pa hočemo tudi slovenskemu svetu pokazati vse tiste — „kmete“, ki še bo

dejo za Bračkom capljali, in čudil se bode svet ko bode bral imena teh ljudi, ki so vse drugo prej kakor „pravi kmetje“. To bodo meščani in trgovci, največ pa seveda gostilničarjev, s katerim ste vi g. Bračko vedno v najožji dotiki.

Pa o vsem tem po volitvi. Med tem pa zdravo! Na dan volitve se vidimo!

— Br. —

Gradec. (Izkaz daril, došlih „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce v Gradcu“.) — V šolskem letu 1902/3 so do začetka II. semestra poslali imenovanemu društvu nadalje podpore:

(Konec.)

Po 1 krono so dali: Ivan Plevanč, župnik v Soteski in Ivan Watzak, zasebnik v Smartnem pri Litiji. Vsega skupaj K 4513-20, od katerih pripada 60 K osnovni glavnici. Od teh dohodkov so bile pokrite podpore, ki so znašale dozdaj 4400 K, tako da je razpoložna glavnica skoraj popolnoma izčrpana in ostane samo še majhna vsotica za mesec maj. Ker živo potrebuje društvo novih podpor in nadalje, obračamo se do vseh rodoljubov z iskreno prošnjo, da nas ne pozabijo tudi v bodoče! Hvalo jim bo vedel odbor in hvaležna bo mladina, v katere imenu pristrčno zahvaljujemo vse dozdane podpornike. Nadaljne prispevke prejema predsednik društva, g. dr. Benjamin Ipavc, zdravnik v Gradcu (Karl Ludwig-Ring).

Po 6 K so darovali: Jos. Dralka, c. kr. dvorni svetnik v pok. v Ljubljani; dr. Gregorij Pečjak, gimn. veroučitelj v Ljubljani; K. Puppo v Kranju; Josip Smodej, c. kr. notar v Vel. Laščah; Karol Šavnik, lekarnar, župan, posestnik itd. v Kranju; dr. Valentin Štampihar, odvetnik v Kranju.

Po 5 K so poslali: Anton Askerc, mestni arhivar v Ljubljani; dr. Josip Barč, c. kr. notar Kozjem; Anton Belec, župnik v Št. Vidu nad Ljubljano; Ivan Bethuš, c. kr. realni profesor in deželni odbornik v Gorici; Jakob Drahsler, c. kr. tajnik v Kamniku; dr. Fran Firbas, c. kr. notar v Mariboru; dr. Ivan Geiger, železniški zdravnik v Ljubljani; Anton Globočnik, tovarnar in posestnik v Žaleznikih; Ivan Gregorčič, c. kr. notar v Žužemberku; dr. Viktor Gregorič, zdravnik v Sevnici; dr. Konstatin Hirsche, okrajni zdravnik v Žaleznikih; Alojzij Kraut, odvetnik v Kamniku; Henrik Lašič, c. kr. sodni pristav v Ajdovščini; Artur Lokar, c. kr. notar v Kanalu; Janez Mervec, župnik v Št. Rupertu; Ivan Munda, c. kr. živino-zdravec v Brežicah; Frančišek Ogradič, opat v Celju; Anton Peterlin, c. kr. gimn. profesor v Kranju; Matko Primožič, c. kr. dež. sod. svetnik v Tolminu; dr. Jurij Ričko, c. kr. notar na Krškem; Fran Roblek, veleposesnik v Žalcu; Janez Rožman, župnik šentjakobski v Ljubljani; dr. Jakob Schegula, odvetnik in župan v Novem mestu; Henrik Schreiner, ravnatelj učiteljske v Mariboru; Matilda Sebenikar, posestnica na Raketu; Volbenk Serajnik, provizor prošnje v Tinjah; Jožef Stritar, c. kr. gimnazijski profesor v pok. v Aspangu; Luka Svetec, c. kr. notar v Litiji; dr. Milan Škerij, c. kr. sodni pristav v Mokronogu; Ivan Šorli, okrajni glavar v Pazinu; Božidar Štifter, prof. in drž. svetnik v Kalugi na Ruskem; Ivan Vavru, c. kr. gimn. prof. v pok. v Ljubljani; dr. Josip Vošnjak, zdravnik in posestnik v Slov. Bistrici; Janez Vouk, c. kr. poštni kontrolor v Gradcu; Franjo Žagar, tovarnar in veletrgovec v Starem trgu pri Raketu; Mihael Žmavc, trgovec v Rajhenburgu.

Politični pregled.

(Križa na Ogrskem.) Jutri se odpalje cesar v Budimpešto. V četrtek je praznik sv. Stefana, ogrski narodni praznik, bo cesar sprejel četa v petek ogrske vplivne moše v budipenci. Včeraj pa je bil na Dunaju pri cesarju v uradnih prestonalnih nadvojvoda Franc Ferdinanda. Torej za njim so bili Köher, šef generalnega štaba, fona Beck in vojni minister Piatrolovič pri cesarju, kar je gotovo v zvezi s budipenci ogrske vojske. Kdo bo naslednik grofa Khosna, se pač še ne ve. Ali naj že bo kiderkoš, težko stanejo bi imeli, kajti poslanci slavne zbiranke, ki so sedaj sedaj iz svojih volilnih okrajev, pripravljajo da so se skoraj povsod volilci izrekli za neodvisnost zahteva opozicija. Ako bi se razpisali državni izbor in razpisala nova volitve bi naša zbirka

sedanja vladna stranka v manjšini. Kakor je torej razvidno, stoji Avstrija res pred usode polnim korakom. Ako se zadovolji madžarskim prenapetostem, so se koristi tostranske državne polovice na milost in nemilost izročile madžarskemu šovinizmu, če se pa ne zadovolji, pa bi mogel nastati sčasoma tak nered, da ne bi bilo končno več izida iz njega. Vse kaže, da se bo končno moralo priti do personalne unije, kakor je n. pr. med Švedsko in Norveško, da ne bo nič drugega vezalo to in onostranske polovice, kakor edino le oseba skupnega vladarja.

(Velik sokolski shod) se je vršil prošla dva praznika v Budjevicah na Češkem. Ob istem času je bil tamkaj tudi turnarski shod, ki pa je bil jako klavrn. Značilno za ondotne razmere je pač, da se je sokolskoga shoda udeležilo vse polno častnikov, tudi ondotni general, na nemškem shodu pa ni bilo niti enega, ker je bil slavnostni prostor okrašen s frankfurtaricami. Pri nas je seveda drugače. Pri nas se zabranjuje vojakom na slovenske veselice in naj bodo še tako nedolžne.

(Klub maloruskih poslancev) je sklenil izdati izjavo, da bo v slučaju večjih popustov Madžarom glede na njihove vojne zahteve, glasoval proti nagodi z Ogrsko in za personalno unijo.

(Angleški kralj), ki je sedaj v Marienbadu na Češkem v kopalnici, pride koncem t. m. na Dunaj na obisk k našemu cesarju. Za zabavo gosta bo preskrbljeno s pojedinami, predstavami in lovom.

(Križa v Srbiji) je končana. Na mesto bivšega vojnega ministra Atanackovića je prišel bivši zarotnik polkovnik Solarević. Druge ministrske sedelce so zasedli možje, ki se doslej niso še preveč silili v ospredje. Obče mnenje je, da bo to ministristvo vladalo kvečjemu do novih volitev.

(Na Balkanu) je začelo goriti povsod. Vstaja se je razširila tudi po stari Srbiji, kjer hodijo pravoslavni popi od vasi do vasi ter navdušujejo ljudstvo na vstajo. Vstaši računajo na pomoč Bolgarske in Srbeke. Na Bolgarskem je ljudstvo vse za vstaše, in vojska je skoraj neizogibna. Ravnotako bi pa tudi srbski kralj mnogo pridobil, ako bi pomagal k osvoboditvi Macedonije in stare Srbije izpod turške jarma. — Morilec ruskega konzula Rostkovskega je že ka znan. On in še eden njegov drug sta že obesa. Tretji žandarm, ki je oddaleč gledal umor je bil obsojen na 15 let ječe, četrti na pet let. Isti listi, ki poročajo o kazni tega morilca, pri našajo tudi vest o novem umoru ruskega konzula Mandelstamma iz Skoplja, katerega so baje v bližini Bitolja ustrelili. Oficijelno se ta vest še ne potrjuje. Udova konzula Rostkovskega je od klonila odškodnino, ki jo ji je ponudila turška vlada. — Vodje macedonske vstaje javljajo, da se vstaja zdaj šele začne. Pripravlja se revolucija, kakoršne Balkan še ni videl. Orožja in streljiva imajo vstaši dovolj na razpolago.

Loterijske številke.

Gradec, 14. avgusta 1903: 83, 61, 25, 87, 30.
Dunaj: 31, 85, 33, 20, 58.

IZJAVA.

Jaz MIHAEL VANOVŠEK, krojač in posestnik v Gornjem Dolincu, obžalujem, da sem g. Francu Skrbinškemu, gostilničarju v Gornjem Dolincu, dne 22. julija 1903 razčelil z besedo „goljuf“, preklicujem to razčelitev s tem, da izjavljam, da ne vem o g. Francu Skrbinškemu nič nečastnega in se mu zahvaljam, da se je valed te izjave sodno postopanje proti meni ustavilo.

Mihael Vanovšek, l. r.

Podpisano in potrjeno pred o. kr. okrajnim sodiščem v Slovenjem gradu. (356) 1

„Centralna posojilnica slovenska“

v Krškem

ima v četrtek, 3. septembra 1903 popoldne ob treh v posojilnični uradnici

izvenredni občni zbor

s sledečim dnevnim redom: 1. Prememba pravil v smislu zakona z dne 10. junija t. l. 2. Predlogi. (353)

Lastnina in tisk D. Hribarja v Celju.

Solicitator

izurjen v odvetniški praksi, z lepo pisavo, samostalen delavec in stenograf, se sprejme takoj pod dobrimi pogoji v pisarni dr. Ludovika Filipiča v Celju.

Naznanilo.

V Loki pri Žusmu se bodo vršili znanprej vsako leto štirje sejmi in sicer:

13. marca

(354) 3-1

20. julija

25. avgusta in

12. septembra.

Kadar bi prišel eden teh dni na praznik ali nedeljo, se vrši sejem prihodnji delavnik.

Županstvo Žusem, meseca avg. 1903.

Prvi sejem se torej vrši v torek, dne 25. avgusta 1903.

Pri podpisnem uradu je s 15. septembrom 1903 prosto mesto

pisarniškega uradnika.

Prosilec za to mesto mora imeti potrebno šolsko izobrazbo ter znanje obeh deželnih jezikov.

Prošnje je vložiti pri podpisnem uradu do konca avgusta 1903.

C. kr. evidenčni urad za zemljiški davek v Konjicah.

(351) 2-1

Prodaja.

Zaradi prostornih razmer se bo opustila rudniška mlekarja v Trbovljah in živina, večinoma

krave mlekarice mōlitalske pasme

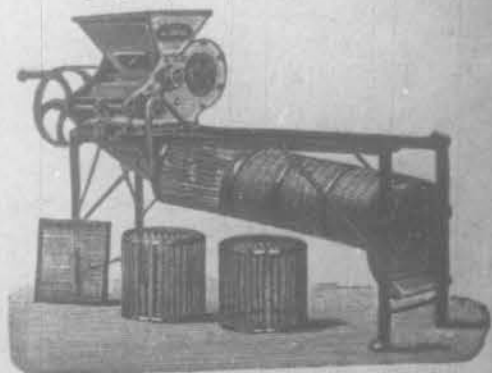
se bodo prostovoljno prodale. Kupci se prosijo, da se osebno oglase pri rudniškem ravnateljstvu v Trbovljah, ker se pismena pojasnila ne bodo dajala.

K sezoni!

Trgovina z železnino „MERKUR“ Peter Majdič
Celje, Stajarsko *** Podružnica v Kranju, Gorenjsko

priporoča

svojo veliko zalogo različnih poljedelskih strojev, kakor: gepeljne, mlatilnice, čistilnice, slamoreznice, mline in stikalnice za grozdje in sadje, vetrnice, brane za njive in senožeti, pluge itd.

po najnižjih cenah.

(398) 8-7

V večji vasi na Spodnjem Koroškem se dajo

prodajalnični prostori

obstoječi iz prodajalnice, kuhinje, izbe za stanovanje, dvoje skladišč in dveh kleti

takoj v najem.

Najemnina je jako nizka!

Najlepša lega, tik župne cerkve, sredi vasi, pred hišo se križajo ceste, ob državni cesti, le dobre pol ure od kolodvora, vsak dan trikratna vozna pošta. — Pisma naj se blagovoljijo pošiljati pod: „P. 222“, poste restante, Pliberk, Koroško. (347) 3-2

Hiša z lepim vrtom

(348) 3-2

na Spodnjem Stajarskem, blizu železnice, se zaradi preselitve po nizki ceni proda ali na več let da v najem. Priložno za kolarja ali mizarja. Naslov pove upravništvo „Domovine“.

Sprejemem dva učenca

dobrih staršev v svojo trgovino z mešanim blagom. Franc Ks. Petek, Ljubno, Savinjska dolina. (325) 3-3

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšege železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite žele. ne, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelske a orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih porev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode, tehnične, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žilindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

Odgovorni urednik in izdajatelj Rudolf Libenaky.